

U.2021.3856

Ø.L.D. 9. juni 2021 i anke 19. afd. B-128-20

Ikke nedsættelse af statens regreskrav på 513.085,41 kr. med tillæg af renter mod person, der var fundet skyldig i forsætlig vold efter straffelovens § 244 ved at have slået forurettede i ansigtet med knyttet hånd.

Sagsnummer: B-128-20

Domstol: OE

Sagsnummer: B-128-20

Afgørelsesdato: 2021-06-09

A blev i 2013 fundet skyldig i overtrædelse af [straffelovens § 244](#), jf. § 247, stk. 1, ved den 13. juni 2012 at have slået F en gang i ansigtet med knyttet hånd. F tog forbehold for erstatning. Efter voldsepisoden fik F bl.a. nakkesmerter, hovedpine og hukommelsesbesvær, og det blev lagt til grund, at F ikke havde nogen forudbestående lidelser. Sagen angik statens regreskrav efter [offererstatningslovens § 17, stk. 1](#). Bedømmelsen af A's erstatningsansvar skulle ske på baggrund af det faktiske hændelsesforløb, der var lagt til grund ved den strafferetlige afgørelse af sagen. A var ved dommen af 3. maj 2013 fundet skyldig i forsætlig vold efter [straffelovens § 244](#) ved at have slået F i ansigtet med knyttet hånd. A var derfor erstatningsansvarlig for de påregnelige følger, der var forårsaget ved dette knytnæveslag. Landsretten tiltrådte af de grunde, der var anført af byretten, at der var årsagssammenhæng mellem den udøvede vold, ligesom det efter voldens karakter havde været påregneligt for ham, at F kunne pådrage sig skader som sket. Landsretten tiltrådte endvidere af de af byretten anførte grunde, at det rejste krav ikke var bortfaldet ved passivitet. Da A's skadegørende handling bestod i forsætlig voldsudøvelse i form af et knytnæveslag mod ansigtet og henset til voldens følger, tiltrådte landsretten, at der – uanset at det efter oplysningerne om A's økonomiske og personlige forhold måtte anses for særdeles tvivlsomt, om han på noget tidspunkt ville blive i stand til at betale det krævede beløb – ikke var grundlag for at lempe erstatningsansvaret efter [offererstatningslovens § 6 a](#), jf. [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), eller § 24 b, stk. 1. Landsretten stadfæstede derfor byrettens dom. ^[Note 1]

(Lone Dahl Frandsen, Lone Kern-Jespersen og Lidia Bay (kst.)). A (adv. Kristian Mølgaard, Frederiksberg) mod Civilstyrelsen (tidligere Midt- og Vestsjællands Politi) (adv. Aleksander Lind, Kbh.)

Retten i Glostrups dom 16. januar 2020, BS IOF-1632/2017

Sagens baggrund og parternes påstande

Ved dom af 3. maj 2013 blev A fundet skyldig i vold efter [straffelovens § 244](#), jf. § 247, stk. 1, ved den 13. juni 2012 at have slået F en gang i ansigtet med knyttet hånd. A havde nægtet sig skyldig.

Ifølge en mentalerklæring udarbejdet til brug for straffesagen blev A fundet omfattet [straffelovens § 69](#). Erklæringen anbefalede, at A blev idømt en foranstaltning, jf. [straffelovens § 68](#) i stedet for straf. A blev således dømt til at undergive sig ambulans behandling ved psykiatrisk afdeling med mulighed for indlæggelse. Længstetiden for foranstaltningen blev fastsat til 5 år.

F havde under straffesagen taget forbehold om at nedlægge påstand om erstatning over for A.

Erstatningsnævnet har den 7. juli 2014 truffet afgørelse om, at F er berettiget til godtgørelse for svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste. Endvidere har Erstatningsnævnet den 28. maj 2015, den 28. oktober 2016, den 14. januar 2019, henholdsvis den 19. august 2019 truffet afgørelser om, at F er berettiget til yderligere betaling af tabt arbejdsfortjeneste. Erstatningsnævnet har i alt fundet F berettiget til et beløb på 513.085,41 kr.

Midt- og Vestsjællands Politi har i forbindelse med Erstatningsnævnets afgørelser foretaget høring af A vedrørende statens regreskrav i medfør af § 17 i lov om erstatning til ofre for forbrydelse den 19. august 2015,

3857

8. november 2016, den 5. marts 2019, henholdsvis den 4. september 2019.

Efter at have modtaget svar fra A har Midt- og Vestsjællands Politi den 1. februar 2016, den 4. juli 2017, den 2. april 2019, henholdsvis den 22. oktober 2019 truffet afgørelse om, at der gøres regres mod A for det beløb, som Erstatningsnævnet har tilkendt F. Afgørelsen af 1. februar 2016 har af A været påklaget til Rigs politiet, som den 15. august 2018 har fastholdt afgørelsen.

Sagen er anlagt ved stævning modtaget 5. juli 2017 for et beløb på 116.885,95 kr. Påstanden er blevet forhøjet ved processkrift I af 4. september 2017 med 149.305,42 kr., ved sammenfattende processkrift/påstandsdokument af 3. april 2019 til i alt 479.530,20 kr., og endelig ved supplerende sammenfattende processkrift/påstandsdokument af 18. november 2019 til i alt 513.085,41 kr.

Sagen drejer sig om, hvorvidt Midt- og Vestsjællands Politi kan gøre regres mod A for det beløb, som staten i medfør af lov om erstatning til ofre for forbrydelse har udbetalt til F, om Midt- og Vestsjællands Politi har udvist passivitet i forbindelse med forfølgningen af deres krav, og om erstatningsansvaret kan bortfalde eller lempes.

Midt- og Vestsjællands Politi har nedlagt påstand om, at A skal betale Politiet 513.085,41 kr. med procesrente af 112.504,50 kr. fra den 1. marts 2016, af 142.606,00 kr. fra den 4. august 2017, af 175.501,00 kr. fra den 2. maj 2019, og af 33.009,00 kr. fra den 22. november 2019.

Sagsøgte A har påstået frifindelse, henholdsvis afvisning af de krav, som er rejst efter modtagelse af stævningen den 5. juli 2017, subsidiært frifindelse for disse, og mere subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens 218 a, stk. 2.

Forklaring

A har blandt andet forklaret, at han aldrig har slået F. Han ved ikke, om F er kommet til skade den pågældende dag, idet han ikke talte med ham. Han har ikke set F siden straffesagen var for retten.

Han husker ikke, hvornår han første gang hørte om erstatningskravet. Han har ikke forstået brevene fra politiet.

Han lever af førtidspension, som han er blevet tilkendt på grund af slidgigt i ryggen. Han er blevet døv for 16 år siden af ukendte årsager.

Han bor i en lejlighed i Han ved ikke, hvor meget han får udbetalt i førtidspension i dag. Han har ingen penge i banken eller anden formue. Han bliver tilset af psykiatrien hver 14 dag, hvor han får depotmedicin.

Parternes synspunkter

Midt- og Vestsjællands Politi har til støtte for påstanden om betaling gjort gældende, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Erstatningsnævnets afgørelser (...), hvorefter forurettede som følge volden den 13. juni 2012 er berettiget til ydelser efter offererstatningsloven, jf. lovens §§ 1 og 6 a.

Der er herunder ikke grundlag for at tilsidesætte Erstatningsnævnets vurdering, hvorefter der er årsagssammenhæng mellem volden, som forurettede har været udsat for, og forurettedes sygeforløb i perioden fra den 13. juni 2012 til den 1. december 2012 (172 dage) samt forurettedes delvise sygeforløb i perioden fra den 1. december 2012 til den 22. august 2013 (265 dage) og forurettedes uarbejdsdygtighed i perioden 15. juni 2012 til 30. april 2019.

Sagsøgte er derfor forpligtet til at betale det beløb, som sagsøger i henhold til Erstatningsnævnets afgørelser har udbetalt til forurettede.

Ad forældelse og passivitet samt forurettedes forbehold for erstatning:

Med henvisning til Højesterets afgørelse i [U 2015.944H](#) gøres det gældende, at sagsøgers krav mod sagsøgte ikke er forældede.

Ved [U 2015.944H](#) blev det fastslået, at forældelsesfristen for et regreskrav efter [offererstatningslovens § 17](#) først begynder at løbe, når Erstatningsnævnet har truffet afgørelse..

Det skyldes, at politiet først har et grundlag for at træffe afgørelse om, hvorvidt der i medfør af [offererstatningslovens § 17](#) skal gøres regreskrav gældende, når Erstatningsnævnets afgørelse foreligger.

I denne sag har Erstatningsnævnet ved afgørelser af 7. juli 2014 og 28. maj 2015 (...) tilkendt forurettede i alt kr. 112.504,50 med tillæg af renter i godtgørelse for svie og smerte samt i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. juli 2013 til 24. november 2013.

Stævning vedrørende disse erstatningsposter er indgivet til retten den 5. juli 2017 og således inden udløbet af forældelsesfristen.

Ved afgørelse af 28. oktober 2016 (...) traf Erstatningsnævnet afgørelse om tilkendelse af yderligere kr. 142.606,- med tillæg af renter i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 25. november 2013 til den 30. juni 2014 samt i perioden fra den 1. maj 2015 til den 31. maj 2016. Sagsøgers processkrift 1 vedrørende yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er udtaget den 4. september 2017 og således inden udløbet af forældelsesfristen.

Ved afgørelse af 14. januar 2019 (...) traf Erstatningsnævnet afgørelse om tilkendelse af yderligere kr. 175.501,- med tillæg af renter i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. juli 2014 til den 30. april 2015 samt i perioden fra den 1. juni 2016 til den

30. september 2018. Sagsøgers sammenfattende processkrift/påstandsdokument vedrørende bl.a. yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er udtaget den 3. april 2019 og således inden udløbet af forældelsesfristen.

Ved afgørelse af 19. august 2019 (...) traf Erstatningsnævnet afgørelse om tilkendelse af yderligere kr. 33.009,- med tillæg af renter i erstatning for yderligere tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. oktober 2018 til 30. april 2019. Sagsøgers supplerende sammenfattende processkrift/påstandsdokument vedrørende bl.a. yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er udtaget den 18. november 2019 og således inden udløbet af forældelsesfristen.

Det forhold, at regreskravene for yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ikke var indeholdt i stævningen af 5. juli 2017, kan ikke føre til, at kravet er bortfaldet ved passivitet.

Det bemærkes i den forbindelse, at sagsøger først ved afgørelse af henholdsvis 4. juli 2017 (...) og april 2019 (...) og 22. oktober 2019 (...) rejste kravet om yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste over for sagsøgte.

Det bestrides, at udformningen af stævningen af 5. juli 2017 på nogen måde indikerer, at stævningen indeholder samtlige de regreskrav, som udspringer af straffelovsovertrædelsen den 13. juni 2012, som sagsøgte er dømt for ved dom af 3. maj 2013 (...).

Kravet for yderligere tabt arbejdsfortjeneste for perioden 25. november 2013 til 30. september 2019 er således ej heller bortfaldet ved passivitet.

Det fremgår af Retten i Holbæks dom af 3. maj 2013 (...), at forurettedes advokat, Henrik Krebs, tog et generelt forbehold om erstatning, og at forurettede blev vejledt om Erstatningsnævnet for voldsofre.

Ad partsstatus og partshøring ved Erstatningsnævnets afgørelser:

Sagsøgte har i processkriftet af 26. april 2018 anført, at han ikke har været part i Erstatningsnævnets afgørelser (...) og derfor ikke er blevet partshørt, hvorfor sagsøger ikke kan gøre sine regreskrav gældende over for sagsøgte.

Det er korrekt, at sagsøgte ikke havde partsstatus under erstatningssagens behandling hos Erstatningsnævnet, og at han som følge heraf ikke er blevet partshørt. Dette er dog i fuld overensstemmelse med lovgivningen på området, hvorefter skadevolderen i en straffesag ikke er part i en efterfølgende sag hos Erstatningsnævnet. Denne sag er et inter partes anliggende mellem forurettede og det offentlige.

Sagsøgte har derimod været part i den efterfølgende regressag hos sagsøger, i hvilken forbindelse han er blevet partshørt. Sagsøgte har benyttet sig af sin ret til at afgive partsforklaring (...). Hans interesser i sagen er herved blevet tilgodeset.

Sagsøger er ikke uenig i, at de erstatningsretlige betingelser (ansvarsgrundlag, årsagsforbindelse, adækvans) skal være opfyldt, for at sagsøger kan pålægge sagsøgte at betale den erstatning og godtgørelse, som sagsøger har udbetalt til forurettede.

Sagsøger gør imidlertid gældende, at de erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

Ad ansvarsgrundlag:

Sagsøger gør gældende, at der foreligger et ansvarsgrundlag i denne sag på baggrund af indholdet af Retten i Holbæks dom af 3. maj 2013 (...).

Sagsøgte er ved Retten i Holbæks dom (...) dømt for vold efter straffelovens § 244 ved at have slået forurettede i ansigtet med knyttet hånd. Ved dommen blev det i øvrigt ikke vurderet, at han på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af sindssygdom, jf. straffelovens § 16.

Sagsøgte blev derimod dømt til at lade sig undergive ambulans behandling ved psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen, jf. straffelovens § 68.

Sagsøgte er dermed skadevolder i offererstatningslovens forstand, jf. lovens § 1, stk. 1, og han har dermed utvivlsomt handlet ansvarspådragende i erstatningsretlig forstand.

Det følger af retspraksis, eksempelvis Østre Landsrets dom i [FED 2004.1325](#), at det faktiske hændelsesforløb, som er lagt til grund for vurderingen i straffesagen, ligeledes skal lægges til grund for vurderingen af erstatningsansvaret.

Ad årsagssammenhæng:

Sagsøger gør gældende, at det er godtgjort, at der er årsagssammenhæng mellem sagsøgtes forsætlige voldsudøvelse og de skader, forurettede herved blev påført. At volden kunne medføre svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste for forurettede, må have været påregneligt for sagsøgte.

Det fremgår af de lægelige akter (...), at forurettede som følge af overfaldet har pådraget sig fysiske skader i form af refraktur af højre hånd, whip lash i nakken og smerter i skulder, brystkasse, ryg samt ben.

Det fremgår endvidere af de lægelige akter (...), at der er årsagssammenhæng mellem overfaldet den 13. juni 2012 og forurettedes sygemelding og uarbejdsdygtighed.

Det fremgår desuden af neurologisk speciallægeerklæring af 7. juli 2013 (...), at forurettede ikke tidligere har haft lignende symptomer, og at forurettedes gener svarede til, hvad der almindeligvis angives efter tilsvarende traumer (...). Det fremgår endvidere af erklæringens konklusion, at forurettede ikke havde oplevet nogen egentlig bedring, at tilstanden blev skønnet varig, og at hans livskvalitet var blevet betydelig forringet som følge af generne (...).

For sager om voldsofferregres gælder det yderligere ifølge fast retspraksis, at bevisbyrden for

3859

årsagssammenhængen mellem tabet og den skadegørende handling - der pr. definition udgør en forsættlig handling - er lempet, jf. [U.2002.1496H](#). Det er herefter tilstrækkeligt, at årsagssammenhængen sandsynliggøres.

Som det også kom til udtryk i [U.2017.2307V](#) og i Østre Landsrets utrykte dom af 16. juni 2017 (...), er det ved vurderingen af, om der er årsagsforbindelse, tilstrækkeligt, at det bedømmes som mere sandsynligt, at skaden ikke ville være indtrådt uden volden, end at skaden ville være indtrådt også uden volden.

Det følger således af Højesterets praksis, at kravene til bevis for årsagssammenhæng lempes, hvis skadevolderens handling er begået med forsæt eller grov uagtsomhed, det vil sige klar culpa.

I denne sag er der tale om forsættlig vold, som utvivlsomt kan have været årsag til de opståede skader.

Det må lægges til grund, at det af Højesteret opstillede krav til årsagssammenhæng er opfyldt.

Det følger desuden af praksis, at det i relation til svie- og smertegodtgørelse er afgørende, om en hændelse kan anses for at være udløsende faktor til sygemeldingen, og om generne som følge af den skadegørende handling efterfølgende har været medvirkende til sygemeldingen under hele sygeperioden, jf. bl.a. dommene [U.2012.1838H](#) og [U.2013.508H](#).

Ad lempelse efter [erstatningsansvarslovens §§ 24 og 24 b](#):

Det følger af [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), at erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt.

Det skal fremhæves, at der ved vurderingen efter § 24 skal lægges vægt på bl.a. ansvarets beskaffenhed, og at der sædvanligvis ikke sker lempelse, når det ansvarspådragende forhold er begået forsætligt, jf. bl.a. [U 1995.443H](#), [U 2002.1496H](#), [FED 2004.767V](#), [FED 2012.2Ø](#) og [U 2015.944H](#).

Det følger af [erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1](#), at erstatningsansvaret for en person, som på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, kan nedsættes eller bortfalde, hvis det findes rimeligt under hensyn til personens sindstilstand, handlingens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt, herunder navnlig forholdet mellem skadevolderens og skadelidtes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre. Udgangspunktet er imidlertid, at sådanne personer er erstatningspligtige for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælsunde personer, jf. lovens § 24 b, stk. 1, 1. pkt.

Det følger af [offererstatningslovens § 17, stk. 1](#), at sagsøger indtræder i skadelidtes krav mod skadevolder, hvorfor det ved vurderingen af »forholdet mellem den skadegørendes og den skadelidendes evne til at bære tabet« er forurettedes - og ikke sagsøgers - evne til at bære tabet, som er afgørende.

I relation til vurderingen efter [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), gøres det nærmere gældende, at lempelse af erstatningsansvaret ved forsætlig voldsudøvelse forudsætter, at der foreligger særlige omstændigheder. Sagsøgte har ikke godtgjort, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, og der er derfor ikke grundlag for at nedsætte erstatningsansvaret i medfør af denne bestemmelse.

I relation til vurderingen efter [erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1](#), gøres det gældende, at det forhold, at det følger af Retten i Holbæks dom af 3. maj 2013 (...), at sagsøgte er dømt til psykiatrisk behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen, jf. [straffelovens § 68](#), ikke i sig selv begrunder, at erstatningsansvaret skal nedsættes eller bortfalde.

I den forbindelse skal det fremhæves, at domstolene er meget tilbageholdende med at anvende lempelsesreglen i [erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1](#).

Det fremgår f.eks. af [U 2005.1259H](#), [U 2008.322V](#) og [U 2011.1593V](#), hvor skadevolderne blev fundet skyldige i henholdsvis bedrageri og dokumentfalsk, blufærdighedskrænkelse og vold samt brugstyveri og dømt til psykiatrisk behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen, jf. [straffelovens § 68](#), at retten ikke fandt grundlag for at anvende lempelsesreglen i lovens § 24 b, stk. 1, på trods af, at skadevolderne i samtlige af sagerne på gerningstidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom, jf. [straffelovens § 16](#).

Det fremgår af de nævnte domme, at domstolene ved vurderingen af, om lempelsesreglen i [erstatningsansvarslovens § 24 b](#) skal finde anvendelse, lægger vægt på forholdenes grovhed samt karakteren af skadevolderens sindstilstand.

I denne sag er der tale om forsætlig voldsudøvelse efter [straffelovens § 244](#), og sagsøgte blev ikke fundet utilregnelige på grund af sindssygdom i gerningstiden, jf. [straffelovens § 16](#). Disse forhold taler således imod at lempe ansvaret efter § 24 b, stk. 1.

På baggrund af oplysningerne om sagsøgtes indkomst i 2018 (...) kan det desuden konstateres, at sagsøgte er tilkendt førtidspension, og at han i 2018 har en forventet årsindtægt på cirka kr. 100.000,-. På det foreliggende er der ingen oplysninger om, at sagsøgte har gæld.

På denne baggrund bestrides det, at erstatningskravet vil være urimeligt tyngende for sagsøgte. Det bemærkes i den forbindelse, at sagsøgte har mulighed for at indgå en afdragsordning med Skat.

Det gøres endvidere gældende, at erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, eller § 24 b, stk. 1, under ingen

3860

omstændigheder kan føre til, at sagsøgtes erstatningsansvar helt skal bortfalde. Såfremt retten måtte finde, at en af bestemmelserne finder anvendelse, kan det derfor alene føre til, at sagsøgtes erstatningsansvar nedsættes.

Sammefattende gøres det gældende, at der ikke er grundlag for at lade sagsøgtes erstatningsansvar nedsætte eller bortfalde efter erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, eller § 24 b, stk. 1.

Ad redegørelse for påstanden:

Erstatningspåstanden er på grundlag af Erstatningsnævnets afgørelser (...) opgjort som følger:

Svie og smerte, jf. <u>erstatningsansvarslovens § 3</u>	kr. 21.332,50
Tabt arbejdsfortjeneste, jf. <u>erstatningsansvarslovens § 2</u>	kr. 442.288,00
Renter i henhold til <u>erstatningsansvarslovens § 16</u>	kr. 49.464,91
I alt	kr. 513.085,41

A har til støtte for påstandene gjort følgende gældende:

Sagsøgte er ved dom af 3. maj 2013 dømt for den 5. juli 2012 at have tildelt forurettede ét knytnæveslag. Det fremgår af domsudskriften (...), at forurettede den 13. juni 2012 henvendte sig ved egen læge, og af politiattesten fremgår, at forurettede:

»Bevæger sig frit, ingen umiddelbare tegn på hjernerystelse. Ingen synsforstyrrelser.

Ansigt:

Let hævelse over næseryggen og blodskorper i næseåbningerne som tegn på, at der har været næseblødning. Blødningen er stoppet spontant. Ingen næsebensbrud eller skillevægsskade.

Der findes i øvrigt ingen tegn på brud af ansigtsknogler, tand- eller øjenskader. Ingen åbne sår.«

Om sagsøgte fremgår af samme dom, at han ved en mentalerklæring af 25. april 2013 er fundet, at,

»lide af en svær personlighedsforstyrrelse med paranoide og dyssoziale træk. Samt videre:«

»Han er derimod som følge af sin personlighedsmæssige egenart omfattet af straffelovens § 69, og der skal, såfremt han findes skyldig, jf. samme lovs § 68, 2. punktum, som mest hensigtsmæssig foranstaltning anbefales dom til psykiatrisk behandling på hospital for sindslidende. ...«

Det bestrides, at der foreligger årsagssammenhæng imellem den handling, der har ført til skadesbilledet i ..., jf. ovenfor, og det skadesbillede, som ses behandlet af Erstatningsnævnet, og som der rejses regreskrav om ved nærværende sag. Der henvises herunder til speciallægeerklæring, jf. ..., hvor bl.a. fremgår: »senere samme dag

henvendte sig til sin læge, som kunne konstatere, at der måtte have været tale om en lille hjernerystelse.«, samt, jf. specialerklæringens side 49 konklusion, hvor bl.a. fremgår: »det er i øvrigt kendt fra litteraturen, at igangværende forsikrings sag kan forværre prognosen«.

Det bestrides så meget desto mere, at være påregneligt i særdeleshed for en skadevolder med den psykiske habitus, der gjaldt og gælder for sagsøgte, hvis/at ét enkelt knyttnæveslag, medmindre det må bero på skadevolderen uafvidende konkurrerende skadesårsager, skulle have følger, som påberåbt i nærværende sag, i form af uarbejdsdygtighed i flere år herefter.

Der bestrides således at foreligge ansvarsgrundlag, årsagssammenhæng henholdsvis adækvans.

Henset til sagsøgtes både på gerningstidspunktet og for nuværende fortsat gældende psykiske habitus, såvel som sagsøgtes sociale og økonomiske situation, gøres det videre gældende, at et eventuelt i øvrigt foreliggende erstatningskrav, skal bortfalde, subsidiært skal nedsættes under henvisning til principperne i Erstatningsansvarslovens § 24 og § 24 b, ligesom krav på tabt arbejdsfortjeneste i øvrigt for forurettede, må være dækket af anden forsikring, jf. det af bilagene fremgående om verserende arbejdsskadesag, medmindre, der foreligger anden/konkurrerende skadesårsag.

Det gøres i relation til kravene fremsat særskilt ved Processkrift I henholdsvis det sammenfattende processkrift/påstandsdokument gældende, at disse er fortabt ved passivitet. Sagsøger har i stævningen af 5. juli 2017 ikke indtalt de pågældende krav, herunder, uagtet at kravet fremsat særskilt ved Processkrift I, relaterer til en afgørelse af 28. oktober 2016, jf. bilag 13, dvs. en afgørelse truffet 7½ måned før stævningsdato. Sagsøger har, desuagtet i stævningen anført »Det skal bemærkes, at en del af sagsøgerens oprindelige krav mod sagsøgte er forældet, hvorfor der alene søges regres svarende til kr. 116.885,95, som også fremgår af den nedlagte påstand«.

Tilsvarende har sagsøger i det ved det sammenfattende processkrift/påstandsdokument særskilt fremsatte krav, uagtet sagen har pågået, imens kravet har været indtalt og således under behandling, intet (forbehold) anført herom forud for, at kravet præsenteres for sagsøgte den 5. marts 2019 ved bilag 22, henholdsvis indtales overfor retten ved processkriftet/påstandsdokumentet af 3. april 2019.

Sagsøger har herved udvist rettighedsfortabende passivitet, principalt i forhold til begge pågældende krav, subsidiært i forhold til kravene hver især.

I relation til påstanden om afvisning bestrides, at sagsøger i en sag hvor skriftvekslingen er afsluttet, i forbindelse med påstandsdokumentets indlevering, heri kan fremsætte helt nye betalingspåstande udspringende af helt nye afgørelser, der ikke hverken kravsmæssigt eller bilagsmæssigt er underbygget i den indtil dette tidspunkt foretagne skriftveksling. Adgangen til fremsættelse af nye påstande, nye anbringender og nye bilag er herved passeret, påstanden bør derfor afvises og sagsøger må henvises til at få et sådant krav behandlet ved et evt. nyt selvstændigt søgsmål.

Rettens begrundelse og afgørelse

Idet betingelserne herfor i retsplejelovens 363, stk. 1, er opfyldt tillader retten, at Midt- og Vestsjællands Politi som sket udvider påstanden i overensstemmelse med, at regreskravet over for A er udvidet i overensstemmelse med Erstatningsnævnets afgørelser. A må antages at have haft tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser uden en udsættelse af hovedforhandlingen, idet kravene alle udspringer af samme skadevoldende handling, og angår samme retsspørgsmål.

A har bestridt, at der er årsagssammenhæng mellem den vold, som han er dømt for, og de gener, som F har pådraget sig ved voldshandlingen.

A er ved straffedommen af 3. maj 2013 dømt for at have begået vold imod F, som efter dommen bestod i knytnæveslag mod F ansigt. A må derfor anses som den ansvarlige skadevolder for de følger, som F har pådraget sig på grund af volden.

F har angivet, at han siden voldsepisoden har lidt af bl.a. nakkesmerter, hovedpine og hukommelsesbesvær. Det lægges efter de lægelige oplysninger til grund, at F ikke har haft nogen forudbestående lidelser, der kan have betydning for hans nuværende gener, og at hans aktuelle tilstand må antages at være en følge af det traume, som han blev påført ved den vold, som A er dømt for at have udøvet.

Der er på denne baggrund ført bevis for, at der er den fornødne årsagssammenhæng mellem den vold, som A er dømt at have udøvet og F's helbredsmæssige forhold, som har givet Erstatningsnævnet grundlag for udbetaling af det påstævnte beløb.

Midt- og Vestsjællands Politi har løbende truffet afgørelse om at søge regres over for A på baggrund af Erstatningsnævnets afgørelser. Påstanden under denne sag er således løbende blevet forhøjet. Herefter, og idet det på intet tidspunkt er blevet tilkendegivet, at der ikke ville blive rejst yderligere krav mod A, har Midt- og Vestsjællands Politi ikke udvist passivitet.

Efter karakteren af A's skadevoldende adfærd og dennes følger for F er der hverken grundlag for at lade erstatningsansvaret bortfalde eller for at lempe dette i medfør af [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), eller § 24 b, stk. 1.

Det, som A i øvrigt har anført, kan ikke føre til noget andet resultat.

Retten tager herefter Midt- og Vestsjællands Politis påstand til følge.

A skal betale 50.000 kr. i sagsomkostninger til Midt- og Vestsjællands Politi.

Af beløbet dækker 4.000 kr. retsafgiften, mens resten er til dækning af Midt- og Vestsjællands Politis udgift til advokatbistand.

Thi kendes for ret

Inden 14 dage skal A til Midt- og Vestsjællands Politi betale 513.085,41 kr. med procesrente 112.504,50 kr. fra den 1. marts 2016, af 142.606,00 kr. fra den 4. august 2017, af 175.501,00 kr. fra den 2. maj 2019, og af 33.009,00 kr. fra den 22. november 2019, samt 50.000 kr. i sagsomkostninger.

Østre Landsrets dom

Retten i Glostrups dom af 16. januar 2020 (BS 10F-1632/2017) er anket af A med påstand som for byretten om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af mindre beløb end de påstævnte.

Indstævnte, Civilstyrelsen, har påstået stadfæstelse.

Civilstyrelsen har på baggrund af cirkulæreskrivelse nr. 10059 af 21. december 2020 om ændret forretningsgang på området for udbetaling og regres af erstatning til ofre for forbrydelse overtaget sagsbehandlingen af denne sag og er derfor indtrådt som indstævnt i stedet for Midt- og Vestsjællands Politi.

Regreskravet er opgjort således:

Svie og smerte, jf. erstatningsansvarslovens § 3	kr. 21.332,50
Tabt arbejdsfortjeneste, jf. erstatningsansvarslovens § 2	kr. 442.288,00
Renter i henhold til erstatningsansvarslovens § 16	kr. 49.464,91
I alt	kr. 513.085,41

Der er ikke tvist om den beløbsmæssige opgørelse.

Supplerende sagsfremstilling

F afgav forklaring under straffesagen mod A. Af gengivelsen af denne forklaring fremgår bl.a.:

»[Vidnet] opgav at aflæse el og vand og gik hen imod sin bil. Tiltalte kom løbende mod vidnet, som ikke nåede at få åbnet bildøren. Vidnet vendte sig om, og tiltalte slog ham på næsen med knytnæve. Det blev sort for vidnet. Han er måske besvimet. Da han vågnede igen, stod tiltalte ved ham, og vidnet løb fra stedet. ... Han kørte til sin egen læge og blev undersøgt. Det er hans egen læge, der har lavet den fremlagte politiattest. Senere kontaktede han lægen igen, som sagde, at han havde fået hjernerystelse og måske piskesmæld. Vidnet er stadig sygemeldt og han får smertestillende midler i form af morfin.«

Af politiattesten som gengivet i dommen i straffesagen fremgår bl.a.:

»Bevæger sig frit, ingen umiddelbare tegn på hjernerystelse. Ingen synsforstyrrelser.

Ansigt:

Let hævelse over næseryggen og blodskorper i næseåbningerne som tegn på, at der har været næseblødning.

Blødningen er stoppet spontant. Ingen næsebensbrud eller skillevægsskade.

Der findes i øvrigt ingen tegn på brud af ansigtsknogler, tand- eller øjenskader. Ingen åbne sår.«

Af mentalerklæring af 25. april 2013 fremgår det, at A fandtes at lide af en svær personlighedsforstyrrelse

3862

med paranoide og dyssoziale træk. Han blev ikke fundet sindssyg på gerningstidspunktet, men derimod fundet omfattet af [straffelovens § 69](#). Han blev ved straffedommen fundet omfattet af den personkreds, der er omtalt i [straffelovens § 69](#), og han blev herefter idømt en foranstaltning i form af ambulans psykiatrisk behandling med mulighed for indlæggelse.

Det fremgår af arbejdsgivererklæring af 5. december 2013 fra ... ApS, at F den 1. april 2007 blev ansat med en fast ugentlig arbejdstid på 37 timer, og at han den 14. juni 2012 blev sygemeldt.

Det fremgår af speciallægeerklæring af 21. juni 2013, at F genoptog arbejdet delvist den 26. november 2012 med 18 timer om ugen og senere med 27 timer om ugen.

Af den nævnte speciallægeerklæring, der er udarbejdet af speciallæge i reumatologi ..., fremgår videre bl.a.:

»Ifølge oplæg fra ... Kommune har F været sygemeldt siden 14.06.12 på grund af følger efter at være blevet slået ned af en beboer på sin arbejdsplads. Der er foretaget MR-skanning, som var normal. Der er tale om en piskesmældsskade.

...

AKTUELT

...

F indså, at det var bedst at trække sig tilbage igen under disse omstændigheder, men på vej hen mod sin bil blev han bagfra angrebet af den pågældende. Han vendte sig om og fik øjeblikket efter, mens han stod med ryggen op mod bilen, en knytnæve i ansigtet. Herved bøjede nakken kraftigt bagover og ramte ned i bilens tag. Han var ganske kortvarigt fraværende, formentlig bevidstløs ...

Senere samme dag henvendte sig til sin læge, som kunne konstatere, at der måtte have været tale om en lille hjernerystelse. Hjemme blev han de følgende dage dårlig, forkvalmet og med tendens til opkastninger og fik derfor en uge efter igen tid hos sin egen læge. Denne mente nu, at der måtte have været tale om en piskesmældslæsion og henviste F til fysioterapi. Her fik han forskellige former for fysisk behandling inkl. bevægeøvelser i maskine, hvilket alt sammen kun forværrede tilstanden. F droppede derfor disse behandlinger efter 5-6 gange.

...

Det kan tilføjes at overfaldet sidste år er anmeldt og behandles som en arbejdsskadesag, endnu ikke afgjort.

AKTUELLE SYMPTOMER

1) Lider af daglig hovedpine i vekslende grad, men altid til stede, siddende i baghovedet med udstråling mod ørerne. Hovedpinen hænger sammen med daglige, konstante smerter i nakken.

...

Hans hovedpine forværres ved fysisk arbejde og selv ved almindelig gang af over 1 kilometers længde. ...

2) Herudover føler han periodiske ubehag i højre hofte, der kan låse eller gøre ondt, specielt hvis han har gået meget. Lændesmerter har han derimod ikke problemer med.

3) Kognitivt har han fået sværere ved at koncentrere sig. ...

Derimod har han før ulykken været god til at være sammen med andre, også de meget krævende unge mennesker på ... med ADHD o.lign., som var hyperaktive og »kravlede op og ned ad væggene«. Nu har han det skidt med at være sammen med mere end ganske få personer ad gangen, han kan ligesom ikke filtrere lydindtrykkene og trækker sig tilbage. Af og til hører han hyletone for ørerne. Han er også ganske let lysoverfølsom.

...

DIAGNOSER

/whiplash og whiplash associeret disorder (piskesmæld med følger) cephalalgia (hovedpine)/

KONKLUSION

F har ikke før overfaldet juni sidste år lidt af nakkesmerter eller tendens til hovedpine. ... Ved overfaldet pådrog han sig muligvis en mindre hjernerystelse og skadesmekanismen er derudover forenelig med whip lash. Hændelsen er anmeldt som arbejdsskade og endnu ikke afgjort. Han blev ret hurtigt henvist til fysioterapi, hvor man foretog manuelle behandlinger. Dette hjalp ikke. Tilstanden nu stationær præget af daglige smerter i nakke og hovedpine. Objektiv undersøgelse viser ingen neurologiske udfald og er i alt væsentligt normal, fraset en ret kraftig muskulær dysbalance/spænding i nakke og overekstremiteter og i mindre grad også i lænd og ben.

Forløbet er i og for sig karakteristisk. Det er veldokumenteret at fysioterapi og specielt kiropraktik ikke hjælper og endog kan skade i forløbet om end man hyppigt ser patienter henvist til netop denne form for behandling. Der kan ikke peges på yderligere undersøgelse til nærmere afklaring af tilstanden og der kan heller ikke foreslås behandling. Mest vigtigt er at erkende tilstanden og at støtte F samt opmuntre ham til gradvist at øge motion og funktionsniveau, også selv om det kortvarigt medfører øgede symptomer. Det er i øvrigt kendt fra litteraturen, at igangværende forsikrings sag kan forværre prognosen.«

F blev den 4. juli 2013 undersøgt af speciallæge i neurologi. ... Af dennes erklæring af 7. juli 2013 fremgår bl.a.:

»Aktuelle tilstand

Pt. generes af hovedpine og konstante smerter i nakkeregionen til ned mellem skulderbladene. Smerterne øges ved fysisk belastning evt. blot ved gang udover ca. 1 km. Gang på hårdt underlag accentuerer smerterne. Fysisk belastning medfører øgede smerter, pt. må

3863

således f.eks. nu dele rengøring op i flere tempi. Havearbejdet har måttet begrænses betydeligt og vedligeholdelses-/reparationsarbejde ved huset er nu opgivet.

...

Diagnoser: ...

(følgetilstand efter forvridning af nakkehvirvelsøjlen)

...

(mistanke om følger efter forvridning af brysthvirvelsøjlen)

...

(følgevirkninger efter hjernerystelse)

Konklusion:

Aktuelle tilstand må antages at være en følge af det traume pt. påførtes under udførelse af sit arbejde d. 13/6-2012. Pt. havde ikke tidligere haft lignende symptomer og de anførte gener svarer tvangfrit til hvad der almindeligvis angives efter tilsvarende traumer.

Pt. mener ikke at have oplevet egentlig forbedring af tilstanden siden traumet.

På nuværende tidspunkt kan man ikke forvente bedring, hvorfor tilstanden må betragtes som varig.

Pt. bør, for at imødegå forværring af tilstanden, mobilisere sig efter evne, men undgå belastninger som medfører øgede smerter.

Erhvervsmæssigt bør pt. undgå arbejde af fysisk belastende karakter, han bør undgå monotone arbejdsstillinger og der bør være mulighed for at holde pause i arbejdet ved behov. Hvorvidt pt. bliver i stand til at honorere normal arbejdstids varighed er usikkert, men selvfølgelig afhængigt af den specifikke arbejdsbelastning.

Pt.'s tilværelse er betydeligt påvirket af følgevirkningerne af aktuelle arbejdsskade: pt. har altid en vis hovedpine og smerte i nakken trods dagligt indtag smertestillende medicin. Smerterne medfører mange begrænsninger i pt.'s dagligdag ...

Pt. har måttet indse, at han ikke længere kan varetage det arbejde han var glad for og havde forventet at skulle fortsætte med mange år fremover. Pt. må hyppigt trække sig fra sociale sammenhænge, ... Pt. kan ikke udfolde væsentlig fysisk aktivitet ...

Den dårlige koncentrationsevne kan vanskeliggøre indlæring af nye færdigheder.

Patientens livskvalitet er tydeligt forringet som følge af aktuelle traume.«

Erstatningsnævnet tilkendte den 18. marts 2014 en skønsmæssig fastsat godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Disse beløb er ikke omfattet af denne sag.

Erstatningsnævnet tilkendte den 7. juli 2014 F yderligere godtgørelse for svie og smerte for perioden fra den 13. juni 2012 til den 1. december 2012 med fuld takst og fra den 1. december 2012 til den 22. august 2013 med halv takst med i alt 21.332,50 kr. og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 15. juni 2012 til den 30. juni 2013 med i alt 13.716 kr. Det fremgår endvidere, at erstatningsnævnet lagde vægt på de lægelige oplysninger.

Ved brev af 28. maj 2015 tilkendte Erstatningsnævnet F tabt arbejdsfortjeneste med 77.456 kr. Der var dels tale om regulering af tidligere udbetalt beløb vedrørende perioden fra den 15. juni 2012 til den 30. juni 2013, dels tilkendelse af tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 1. juli 2013 til den 24. november 2013.

Erstatningsnævnet indstillede til Midt- og Vestsjællands Politi, at A blev pålagt at betale de udbetalte erstatningsbeløb, og efter høring af A traf Midt- og Vestsjællands Politi den 1. februar 2016 afgørelse om at gøre regres mod A for det på det tidspunkt udbetalte erstatningsbeløb med tillæg af renter.

A klagede over denne afgørelse, men Rigspolitiet stadfæstede ved brev 15. august 2016 afgørelsen om regres.

Erstatningsnævnet tilkendte ved brev af 28. oktober 2016 F 142.606 kr. i tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 25. november 2013 til den 30. juni 2014 og fra den 1. maj 2015 til den 31. maj 2016. Midt- og Vestsjællands Politi pålagde efter høring af A ved afgørelse af 4. juli 2017 at pålægge A at betale yderligere 142.606 kr. med tillæg af renter.

Den 14. januar 2019 tilkendte Erstatningsnævnet F 175.501 kr. i tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. juli 2014 til den 30. april 2015 og for den 1. juni 2016 til den 30. september 2018. Midt- og Vestsjællands Politi traf den 2. april 2019 efter høring af A afgørelse om at pålægge A at betale dette beløb med tillæg af renter.

Endelig tilkendte Erstatningsnævnet den 19. august 2019 F 33.009 kr. i tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 1. oktober 2018 til den 30. april 2019, og Midt- og Vestsjællands Politi pålagde ved brev af 22. oktober 2019 efter høring A at betale dette beløb med tillæg af renter.

Det fremgår af A's årsopgørelser for 2019 og 2020, at han i begge år havde en personlig indkomst på ca. 80.000 kr. I 2019 havde han en gæld på ca. 14.000 kr. og i 2020 et indestående i pengeinstitut på ca. 5.000 kr.

Forklaring

Der er for landsretten afgivet supplerende forklaring af A. Han har fastholdt, at han ikke har slået F. Han har endvidere forklaret, at ..., hvor han boede i 2012, var en midlertidig bolig. Han var også dengang på førtidspension. Han kan ikke huske, hvad han lavede, da han havde arbejde. Han husker heller ikke, hvornår han fik tilkendt førtidspension. Han husker ikke, hvornår han blev døv, men han var ikke døv, da han fik tilkendt førtidspension.

Han har ikke nogen gæld, og han har heller ikke nogen formue.

3864

Retsgrundlaget

Efter [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), og § 24 b, stk. 1, kan et erstatningsansvar nedsættes eller bortfalde. Bestemmelserne er sålydende:

»§ 24. Erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved afgørelsen skal der tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, skadelidtes interesse, foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt.

§ 24 b. En person, som på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftmæssigt, er erstatningspligtig for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælssunde personer. Dog kan erstatningen nedsættes eller endog helt bortfalde, for så vidt det findes billigt under hensyn til personens sindstilstand, handlingens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørendes og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre.«

Af forarbejderne til [erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1](#), (LFF nr. 7 af 6. februar 1984), de specielle bemærkninger, fremgår bl.a. følgende:

»Stk. 1 indeholder to led. Første led er en regel om, at ansvaret kan lempes, hvis betaling af fuld erstatning vil virke urimeligt tyngende for skadevolder. Denne regel er tænkt anvendt i tilfælde, hvor betaling af fuld erstatning vil pålægge skadevolderen en byrde, der ud fra sociale og humanitære hensyn virker uacceptabel. Efter dette led er det altså først og fremmest skadevolders økonomiske forhold, som bliver afgørende ved vurderingen af, om lempelse bør ske. De øvrige momenter, der er nævnt i bestemmelsen: skadens størrelse ansvarets beskaffenhed, skadelidtes interesse og foreliggende forsikringer, har dog betydning ved vurderingen af, om den byrde, der lægges på skadevolder, er urimeligt tyngende. På grund af reglens karakter af en socialhumanitær »sikkerhedsventil« bør lempelse ikke være udelukket, selv om skadevolder har udvist grov uagtsomhed eller endog i særlige tilfælde handlet forsætligt. Findes der anledning til at anvende reglen, vil det normalt være naturligt at anvende den på den måde, at erstatningen ikke helt bortfalder, men nedsættes til et beløb, som ikke virker urimeligt tyngende. Andet led er en regel om, at ansvaret kan lempes, hvor ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Denne regel kan altså anvendes, selv om erstatningsbyrden ikke er urimeligt tyngende for skadevolderen, hvis det dog forekommer urimeligt, at han skal betale erstatning eller fuld erstatning. Formuleringen »ganske særlige omstændigheder« understreger, at reglen kun er tænkt anvendt i sjældne undtagelsestilfælde.«

Procedure

Parterne har for landsretten gentaget deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Denne sag angår statens regreskrav efter offererstatningslovens § 17, stk. 1.

Bedømmelsen af A's erstatningsansvar skal ske på baggrund af det faktiske hændelsesforløb, der er lagt til grund ved den strafferetlige afgørelse af sagen. A er ved dommen af 3. maj 2013 fundet skyldig i forsætlig vold efter straffelovens § 244 ved at have slået F i ansigtet med knyttet hånd. A er derfor erstatningsansvarlig for de påregnelige følger, der er forårsaget ved dette knytnæveslag.

Landsretten tiltræder af de grunde, der er anført af byretten, at der er årsagssammenhæng mellem den udøvede vold, ligesom det efter voldens karakter har været påregneligt for ham, at F kunne pådrage sig skader som sket.

Landsretten tiltræder endvidere af de af byretten anførte grunde, at det rejste krav ikke er bortfaldet ved passivitet.

Da A's skadegørende handling bestod i forsætlig voldsudøvelse i form af et knytnæveslag mod ansigtet og henset til voldens følger, tiltræder landsretten, at der - uanset at det efter oplysningerne om A's økonomiske og personlige forhold må anses for særdeles tvivlsomt, om han på noget tidspunkt vil blive i stand til at betale det krævede beløb - ikke er grundlag for at lempe erstatningsansvaret efter offererstatningslovens § 6 a, jf. erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, eller § 24 b, stk. 1.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

A skal efter sagens udfald betale sagsomkostninger for landsretten til Civilstyrelsen med 50.000 kr. Beløbet angår udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ved fastsættelsen af beløbet er der lagt vægt på sagens værdi.

Thi kendes for ret

Byrettens dom stadfæstes.

...

Fodnoter

[1] Jf. U2021.1531V.